

BARNABÁS CSONGOR

Mihály Aladár DOBROVITS

20 Mart 2018 tarihinde bilim dünyası, Macar Sinolog Barnabás Csongor'un vefat haberiyle sarsılmıştır. Kendisinin asıl çalışma alanı Sino-loji olup Türkoloji'ye de mühim hizmetlerde bulunmuştur.

21 Eylül 1923 tarihinde Macaristan'ın Miskolc şehrinde dünyaya gelen Barnabás Csongor; ortaöğrenimini 1941'de Beregszász (bugün Ukrayna'da Berehove) şehrinde tamamlayıp kısa bir süre sonra 1942'de Budapeşte Pázmány Péter Üniversitesi (bugün Budapeşte Eötvös Loránd Üniversitesi) Macarca ve İtalyanca bölümlerine kaydını yaptırdı. Bunun yanı sıra Lajos Ligeti'nin Çince ve Moğolca, Gyula Németh'in Türkçe derslerine katıldı. Aynı zamanda Budapeşte Pázmány Péter Üniversitesi öğrencilerini barındırıp onlara özel eğitim imkânını veren ve Hasan Eren'in de eğitim gördüğü Eötvös József Kolejinin yatılı öğrencisi oldu.

1947 Aralık ayında *Ujgur írásos kínai szórványok* (= Uygur harfli Çince parçalar) adlı teziyle doktor unvanını almıştır. Yabancı diller ile yazı sistemleriyle yazılmış olan (Uygur, Brahmi, Tibet harfli) Çince yadigârlarını çalışan genç bilim adamının adı kısa bir süre içinde dünyada tanınmış ve Çince, bilhassa Orta Çince dil tarihi

alanında milletlerarası salahiyyet sahibi olmuştur. Macaristan'da yüksek eğitim sistemi değişerek 1960'ta 'dil bilimi kandidati' unvanını alan Csongor, 1948'den beri çalıştığı Doğu Asya Bölümünde 1962'de doçent olup ve 1963 ile 1983 yılları arasında bölüm başkanlığı da yapmıştır. 1957, 1961, 1963, 1983, 1985 yıllarında Çin Halk Cumhuriyeti'nde alan çalışmalarında bulunan Barnabás Csongor, 1971 ile 1973 yılları arasında Ford bursunu kazanıp Prinxeon Üniversitesinin misafir araştırmacısı olmuştur.

Dil bilimi çalışmalarının yanı sıra edebiyat tarihiyle de meşgul olan Csongor, edebî tercümelere de bulunarak klasik Çin edebiyatını Macarcaya kazandıran mühim isimlerden biriydi. 1993 yılında Asya Avarlarına dair Çince kaynakları da Macarcaya tercüme edip yayımlatmıştır.

Csongor'un vefatı elbette acı bir kayıptır ama eserleri daha uzun yıllar boyunca bilgi ve ilham kaynağı olacaktır.